

Handläggare
Paulina Slazak
Telefon: 08-508 252 47

Till
Socialnämnden
2020-09-22

Sysselsättning inom socialpsykiatri

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport om sysselsättning inom socialpsykiatri.
2. Socialnämnden överlämnar rapport om sysselsättning inom socialpsykiatri till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Sysselsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) är en biståndsbedömd insats inom socialpsykiatri i Stockholms stad. Sysselsättning kan beviljas i syfte att bryta isolering, tillgodose den enskildes behov av social samvaro och meningsfull vardag samt främja den enskildes delaktighet i samhället. Sysselsättning kan också ha ett arbetsförberedande syfte för personer som har en målsättning att närma sig och på sikt etablera sig på arbetsmarknaden.

Det kan konstateras att det finns vad som upplevs som ett glapp mellan Arbetsförmedlingens insatser och de verksamheter som finns inom arbetsmarknadsförvaltningen och sysselsättningsinsatsen inom socialpsykiatri. Glappet består i att det många gånger finns ett större stödbehov hos dessa individer än vad Arbetsförmedlingen och stadens Jobbtorg kan tillhandahålla, samt att de sysselsättningsverksamheter som finns inom socialpsykiatri inte är tillräckligt inriktade gentemot arbetsmarknaden. Det finns därmed ett behov av en ny/anpassad biståndsbedömd insats inom socialpsykiatri för att möta de stödbehov som finns för personer i målgruppen som vill närma sig arbetsmarknaden.

Bakgrund

I budget 2020 gavs socialförvaltningen följande uppdrag:
”Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda vilken typ av insatser som ska räknas till sysselsättningsverksamhet inom socialpsykiatrien.”

I budget 2019 fastställdes och implementerades en ny ersättningsmodell för sysselsättning inom socialpsykiatrien, och att vidare definiera vilken typ av insats som ska räknas till sysselsättning kan ses som en del i det fortsatta arbetet med att utveckla sysselsättning som insats. Utredningen syftar till att förtydliga och problematisera kring insatsens syfte och målgrupp. Utredningen belyser också utvecklingsområden framåt för sysselsättning som insats.

Ärendet

Sysselsättning enligt SoL är en biståndsbedömd insats inom socialpsykiatrien i Stockholms stad. Insatsen ingår i valfrihetssystemet, vilket innebär att den enskilde som får ett biståndsbeslut om en insats kan välja bland de verksamheter som finns i valfrihetssystemet.

Målgruppen som avses inom socialpsykiatriens sysselsättning är på en övergripande nivå samma som den målgrupp som enligt stadens riktlinjer omfattas av socialpsykiatriens verksamhetsområde. Socialpsykiatriens målgrupp är bred med en stor variation på ålder, psykiatrisk problematik och stödbehov. Inom socialpsykiatriens målgrupp ryms personer som är etablerade på arbetsmarknaden, personer som önskar etablera sig på arbetsmarknaden och personer som har varaktig sjukersättning som inte har arbete som mål.

För att erbjuda individuellt anpassade insatser och stöd för socialpsykiatriens målgrupp behöver staden kunna erbjuda sysselsättning som både kan verka arbetsförberedande med rätt omfattning och typ av stöd samt sysselsättning som fyller andra funktioner för den enskilde, exempelvis en meningsfull aktivitet och social samvaro. Det kan dock finnas skäl att särskilja de verksamheter som arbetar med arbetsrehabilitering från de verksamheter där personerna exempelvis i stor utsträckning har varaktig sjukersättning och inte önskar närma sig arbetsmarknaden. Det är dock av stor vikt att båda alternativen finns tillgängliga för målgruppen.

Det har under utredningen framkommit att det finns behov av en ny insatstyp inom socialpsykiatri för att möta det stödbehov som finns för personer i målgruppen som vill närma sig arbetsmarknaden, men inte har tillgång till Jobbtorg eller där stödbehovet överskrider det som exempelvis Arbetsförmedlingen eller Jobbtorg kan erbjuda.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 september 2020. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 september 2020.

Jämställdhetsanalys

Ärendet är könsneutralt i förhållande till de insatser den enskilde kan ansöka om. I riktlinjerna är det genomgående fokus på den enskilde och dennes behov och hur denne kan tillförsäkras skälig levnadsnivå.

Av de som hade biståndsbedömd sysselsättning under 2019 var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Det ligger i linje med könsfördelningen i målgruppen i stort. Av de personer som erhöll någon form av insats inom socialpsykiatri 2019 var 55 procent kvinnor och 45 procent män. Bakomliggande orsak till denna könsfördelning är okänd då det inte finns uppgifter på hur många kvinnor respektive män som ansöker om insatser.

I arbetet med målgruppen är kunskap om kvinnor respektive män med psykisk ohälsa av stor vikt för att inte fastna i stereotypa föreställningar. För att undvika ett stereotypt tänkande i både enskilda ärenden och på strategisk nivå behöver kunskapen finnas med genom hela handlägningsprocessen, från utredning och beslut till beställning, genomförandeplan samt uppföljning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

För att definiera sysselsättning som insats samt förtydliga vilken typ av verksamheter som ska ingå och ytterligare klargöra syftet med insatsen föreslår socialförvaltningen följande:

- Att den sysselsättning som främst beviljas i syfte att tillgodose individers behov av social samvaro och meningsfulla vardagsaktiviteter särskiljs från den sysselsättning som beviljas i syfte att möjliggöra för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden. Detta genom att införa en ny form av sysselsättning med starkare

fokus på arbetsrehabilitering. Förtydliganden behövs då i riktlinjer och andra styrdokument. Det behöver även klargöras i vilken form denna tjänst ska upphandlas. Denna fråga behöver utredas tillsammans med enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd på socialförvaltningen samt juridiska avdelningen och ansvarig controller på stadsledningskontoret.

- Att göra en översyn av ersättningssystemet inom sysselsättning och att socialförvaltningen tillsammans med kommunstyrelsen ges i uppdrag utreda frågan huruvida en annan ersättning kan vara aktuell för de mer socialt inriktade sysselsättningsverksamheterna. Detta då det kräver andra resurser av utföraren att arbeta med ett arbetsrehabiliterande fokus utifrån exempelvis IPS (individual placement and support) än de verksamheter som syftar till att skapa social samvaro och meningsfulla vardagsaktiviteter för de enskilda deltagarna.

Bilaga

Rapport om sysselsättning inom socialpsykiatri